

POLSKIE TOWARZYSTWO ASTRONOMICZNE

ul. Bartycka 18, 00-716 Warszawa, tel. +48 22 329 61 45
www.pta.edu.pl, e-mail: zarzad@pta.edu.pl

Warszawa, 19.02.2023 r.

Informacja prasowa

100 lat Polskiego Towarzystwa Astronomicznego

Polskie Towarzystwo Astronomiczne obchodzi stulecie swojego powstania. Zostało powołane na Zjeździe Astronomów Polskich w Toruniu w dniu 19 lutego 1923 roku.

Polskie Towarzystwo Astronomiczne (PTA) jest organizacją zrzeszającą zawodowych astronomów. Na 450. rocznicę urodzin Mikołaja Kopernika zorganizowano w Toruniu pierwszy Zjazd Astronomów Polskich, na którym 19 lutego 1923 r. założono towarzystwo. Po wojnie towarzystwo reaktywowano 10 października 1948 roku we Wrocławiu. Formalny status organizacja uzyskała w 1955 roku i zaczęła być wtedy finansowana przez Wydział III Polskiej Akademii Nauk. Obecnie Polskie Towarzystwo Astronomiczne jest stowarzyszeniem zarejestrowanym w Krajowym Rejestrze Sądowym, a finansowanie na swoją działalność pozyskuje z różnych źródeł grantowych, zarówno na poziomie ogólnopolskim, samorządowym, jak i międzynarodowym.

Stulecie istnienia i działalności napawa nostalgicznie. Wspominamy rzesze naszych poprzedników, ale i patrzymy w przyszłość. Cieszy napływ młodych zdolnych pasjonatów astronomii, którzy wprowadzają nasze towarzystwo w następne stulecie - mówi prof. dr hab. Marek Jacek Sarna, prezes Polskiego Towarzystwa Astronomicznego

Siedziba towarzystwa znajduje się obecnie w Warszawie, w Centrum Astronomicznym im. Mikołaja Kopernika PAN. Z kolei strona internetowa ma adres www.pta.edu.pl.

Obecnie towarzystwo liczy około 270 członków, a swoją działalność prowadzi na dwóch polach. Jako towarzystwo naukowe wspiera prowadzenie badań naukowych w zakresie astronomii i nauk pokrewnych. Drugim polem jest popularyzacja i edukacja astronomii w społeczeństwie.

Główne uroczystości z okazji 100-lecia towarzystwa odbędą się w dniach 11-15 września 2023 r. w Toruniu, podczas XLI Zjazdu Polskiego Towarzystwa Astronomicznego, największej polskiej konferencji naukowej o astronomii i badaniach kosmosu.

Działalność naukowa

Podstawową formą działalności naukowej PTA jest organizowanie co dwa lata Zjazdów Polskiego Towarzystwa Astronomicznego. Są to duże konferencje naukowe stanowiące przegląd prowadzonych w kraju badań, a także badań w międzynarodowych zespołach badawczych z polskim udziałem. Zjazdy PTA są też okazją do nawiązywania kontaktów i współpracy pomiędzy naukowcami.

Dodatkowo PTA organizuje warsztaty i szkoły letnie dla studentów, doktorantów i młodych naukowców, a od kilku lat także konferencję kosmologiczną "Roman Juszkiewicz Symposium". Ponadto, aktywnie bierze udział w konferencjach dotyczących ochrony naturalnego ciemnego nieba przed nadmiernym zanieczyszczeniem sztucznym światłem.

W 2013 roku zaczęto wydawać serię publikacji konferencyjnych pt. „Proceedings of the Polish Astronomical Society”. Do tej pory ukazało się kilkanaście tomów.

Działalność popularnonaukowa i edukacyjna

Zasięg działań Polskiego Towarzystwa Astronomicznego w społeczeństwie jest bardzo duży. W zależności od projektu są to setki, tysiące, a nawet dziesiątki tysięcy lub setki tysięcy osób. Na przykład nakład „Uranii - Postępów Astronomii” to około 3000 egz., portal Uranii odnotowuje od 100 tysięcy do 300 tysięcy użytkowników miesięcznie, a materiały Astronarium dostępne na YouTube odnotowały łącznie już prawie 43 miliony wyświetleń, plus do tego dużą liczbę widowni telewizyjnej.

Długofalową działalność towarzystwa na polu popularyzacji astronomii stanowi czasopismo „Urania - Postępy Astronomii”, wydawane wspólnie z Polskim Towarzystwem Miłośników Astronomii (PTMA). Tytuł jest dwumiesięcznikiem powstałym w 1998 roku z połączenia miesięcznika „Urania”, wydawanego od 1922 roku przez PTMA i kwartalnika „Postępy Astronomii”, wydawanego od 1953 roku przez PTA. Po połączeniu zachowano numerację Uranii.

Redakcja Uranii prowadzi też duży portal internetowy o astronomii i kosmosie, pod adresem www.uraniamuseum.pl, w którym publikowane są bieżące informacje o badaniach kosmosu i przemyśle kosmicznym, a także artykuły popularnonaukowe. Dodatkowo w Cyfrowym Archiwum Uranii dostępne są zeskanowane wszystkie numery „Uranii” i „Postępów Astronomii” od początków ich ukazywania się.

Przez towarzystwo prowadzony jest też serwis AstroGPS (www.astrogps.pl), który stanowi bazę wydarzeń organizowanych w Polsce, a związanych z astronomią i branżą kosmiczną.

PTA jest także wydawcą książek. W ostatnich latach wydano m.in.: „Astronomem być. Świadczenia życia i pracy astronomów polskich” (2007, red. Andrzej Woszczyk), „Sylwetki Astronomów Polskich XX w.” (2008, red. Andrzej Woszczyk), „Opowiadania Starego Astronoma” (2010, Józef Smak), „Nowe opowiadania Starego Astronoma” (2013, Józef Smak), „Zadania z Olimpiad Astronomicznych XXXVI-LX” (2018, Mateusz Krakowczyk), „Polskie ośrodki astronomiczne” (2021, Krzysztof Czart et al.), a także opracowania, takie jak „Od medycyny po WiFi. Techniczne zastosowania astronomii w służbie społeczeństwa” (2019), „Zanieczyszczenie światłem” (2019). Na wrzesień 2023 roku szykowana jest premiera nowej książki pt. „Przewodnik astronomiczny po Polsce”, która będzie turystycznym przewodnikiem po ciekawych miejscach w naszym kraju związanych z astronomią i badaniami kosmosu.

Od 2014 roku towarzystwo wydaje co roku „Almanach Astronomiczny”, który jest szczegółowym zestawieniem zjawisk astronomicznych na cały rok i pomocnym narzędziem dla osób prowadzących obserwacje nieba.

Członkowie PTA biorą aktywny udział w różnych festiwalach nauki i piknikach astronomicznych, wygłaszają prelekcje popularnonaukowe, komentują wydarzenia astronomiczne w mediach. W 2019 roku prowadzono „Wizyty astronomów w szkołach”, w ramach których naukowcy zawitali do około 180 szkół na spotkania z dziećmi, młodzieżą i nauczycielami.

Nagrody PTA

Polskie Towarzystwo Astronomiczne od wielu lat przyznaje trzy prestiżowe nagrody. Najwyższym wyróżnieniem jest Medal Bohdana Paczyńskiego, który miał pierwszą edycję w 2013 roku. Medal jest przyznawany co dwa lata i wręczany podczas Zjazdów PTA. Otrzymują go naukowcy mający wybitne osiągnięcia w dziedzinie astronomii i astrofizyki. Do tej pory laureatami tej nagrody zostali: Sir Martin J. Rees, George W. Preston, Aleksander Wolszczan, Wojciech Dziembowski, Romuald Tylenda.

Z kolei Nagroda im. Włodzimierza Zonna za popularyzację wiedzy o Wszechświecie honoruje osoby i organizacje zajmujące się upowszechnianiem astronomii w społeczeństwie. To jedna z najstarszych polskich nagród przyznawanych za popularyzację nauki, po raz pierwszy przyznano ją w 1983 roku.

Trzecią nagrodą jest Nagroda Młodych PTA, która jako jedyna ma dodatkowy wymiar finansowy. Przyznawana jest młodym naukowcom z polskim obywatelstwem, w wieku do 35 lat, za wybitne osiągnięcia na polu naukowym w astronomii. Jest to najstarsza nagroda przyznawana przez Polskie Towarzystwo Astronomiczne, pierwszą edycję miała w 1959 roku.

Współpraca w Polsce na świecie

Polskie Towarzystwo Astronomiczne wspiera też działania i projekty prowadzone przez inne podmioty. W szczególności, co roku udziela wsparcia konkursom dla młodzieży, takim jak Olimpiada Astronomiczna, czy Ogólnopolskie Młodzieżowe Seminarium Astronomiczno-Astronautyczne w Grudziądzu (OMSA).

PTA współpracuje z Europejskim Towarzystwem Astronomicznym (ang. European Astronomical Society, w skrócie EAS) oraz Międzynarodową Unią Astronomiczną (ang. International Astronomical Union, w skrócie IAU). Przykładowo, razem z EAS przygotowuje obecnie w Krakowie w lipcu 2023 r. konferencję EAS 2023 - największą konferencję naukową europejskiej astronomii, na którą przyjeżdża ponad tysiąc naukowców.

Z kolei we współpracy z IAU, towarzystwo realizowało 2009 roku projekty Międzynarodowego Roku Astronomii 2009. W 2019 roku prowadzono polską część globalnego konkursu IAU100 NameExoWorlds na nazwy planet pozasłonecznych. W jego ramach społeczeństwo miało możliwość zaproponowania nazw dla układów planetarnych. Konkurs wzbudził duże zainteresowanie w naszym kraju, około 21% z wszystkich głosów na świecie pochodziło z Polski. Ostatecznie „polska” gwiazda i planeta otrzymały nazwy Solaris i Pirx, nawiązujące do twórczości Stanisława Lema, wybitnego pisarza literatury science-fiction.

Więcej informacji:

Strona internetowa Polskiego Towarzystwa Astronomicznego - <https://www.pta.edu.pl>

Urania - Postępy Astronomii - <https://www.uraniamagazine.pl>

Astronarium - <https://www.youtube.com/AstronariumPL>

AstroGPS - <https://astrogps.pl>

PTA na Facebooku: <https://www.facebook.com/PTA.astronomia>

Kontakt dla mediów: info@pta.edu.pl

Logo Polskiego Towarzystwa Astronomicznego na tle zdjęcia kosmosu. Źródło: PTA.